

Alueellisen hyvinvointikertomuksen raportti 2020-2021

Hallitus 23.9.2021
Yhtymävaltuusto 8.10.2021

Sisältö

	Dian nro
Taustaa	3-4
Tarkoitus ja tavoitteet	5-6
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hyvinvointialueella	7
Alueellinen raportti	8-11
Jatkossa huomioitavaa	12
Liitteet	
Kymsoten palveluiden ja Kymenlaakson kuntakohtaiset toimenpiteet 2020-2021:	
Kymsoten raportit	Liite 1
Kuntakohtaiset raportit	Liite 2

Taustaa 1/2

*"Alueellinen hyvinvointikertomus määrittelee, mitä maakunta tekee asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä eriarvoisuuden vähentämiseksi. Se kuvaa kuntien ja maakuntien välistä yhteistyötä ja on tärkeä strategisen johtamisen väline".
(THL, 2019).*

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (hyte) tavoitteena on kansansairauksien ennaltaehkäisy, toimintakyvyn edistäminen ja tapaturmien vähentäminen, hyvinvoinnin ja terveyden ylläpito, eriarvoisuuden vähentäminen ja syrjäytymisen ehkäisy sekä osallisuuden lisääminen.
- Kuntalain (17.3.1995/365/1§) ja terveydenhuoltolain (1326/2010/12§) mukaan kunnan ja maakunnan tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia. Maakuntien on seurattava alueensa väestön hyvinvointia ja terveyttä, järjestämänsä sosiaali- ja terveydenhuollon laatua ja vaikuttavuutta, kustannuksia ja tuottavuutta sekä sitä, miten asiakkaiden palvelujen yhteensovittaminen on toteutunut.
- Valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus ja suunnitelma, joka kytketään toiminnan ja talouden suunnitteluun. Toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain.
- **Kymenlaakson ensimmäinen alueellinen hyvinvointikertomus 2020 ja -suunnitelma 2020-2025 on hyväksytty Kymsoten valtuustossa 27.11.2020.**

Taustaa 2/2

Alueellinen hyvinvointikertomus on laadittu tiiviissä yhteistyössä Kymenlaakson kuntien (Hamina, Kotka, Kouvola, Pyhtää, Miehikkälä, Virolahti), Kymsoten ja järjestöjen kanssa.

Valmisteluprosessiin ovat osallistuneet myös Kymenlaakson liitto, Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Kaakkois-Suomen TE-toimisto, Kymenlaakson pelastuslaitos (Kympe), Etelä-Suomen aluehallintovirasto (AVI) ja Kymenlaakson hyvinvointia kulttuurista verkosto.

Lisäksi on kuultu alueen kuntalaisia valmisteluprosessin aikana.

Kymsote koordinoi alueellista hyte- ja yhdyspintatyötä 6/2019 alkaen (kuntajohtajien päätös):

- Toimii hyte-yhteistyöverkostojen koollekutsujana; alueellisessa hyte- ja osallisuustyöryhmässä (ohry) sekä hyte-koordinaattoreiden työryhmissä.
- Koordinoi alueellista hyvinvointikertomustyötä, joka valmistellaan yhteistyössä alueen kuntien ja muiden hyte-toimijoiden kanssa.

Alueellisen hyvinvointikertomuksen 2020 ja –suunnitelman 2020-2025 hyväksymisprosessi:

- 9/2020 Kymsoten johtoryhmä
- 10/2020 Kymsoten hallitus
- 11/2020 Kymsoten yhtymävaltuusto
- Kuntien valtuustot

Tarkoitus ja tavoitteet

Alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2020–2025 on **strateginen asiakirja**:

- Toimii tiedolla johtamisen välineenä ja tarjoaa päätöksenteon tueksi kokonaiskuvan maakunnan hyvinvoinnin ja terveyden tilasta.
- Painopisteet on laadittu monialaisen työryhmätyöskentelyn tuloksena ja ne perustuvat väestön terveysseurantatietoihin sekä asiantuntijatietoon.

Tavoitteena on lisätä kymenlaaksolaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä, ehkäistä sairauksia ja syrjäytymistä sekä vahvistaa osallisuutta:

-Painopisteiden toteutumista tukevat tavoitteet on suunniteltu toteutettavaksi alueellisella tasolla, Kymsotessa sekä alueen kunnissa ja järjestöissä.

-Tavoitteena on uudistaa alueellisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistoiminnan rakenteita, jolloin se tukee myös hallitusohjelman ja valtionavustushankkeiden kehittämistyön käytäntöönpanoa – painopisteen siirtymistä raskaista palveluista ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin.

Tarkoitus on tuottaa yhtenäinen tilannekuva kaikille toimijoille ja koota eri toimijoiden resursseja yhteisten tavoitteiden suuntaiseksi.

Kymenlaakson hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiset painopisteet ovat:

Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus

- 1) elää päihteetöntä elämää ja saada tukea siihen
- 2) terveellisiin elintapoihin ja hyvään mielenterveyteen
- 3) elää turvallista arkea terveellisessä ympäristössä
- 4) merkitykselliseen elämään

<https://www.kymsote.fi/alueellinen-hyvinvointikertomus>

Alueellista hyvinvointikertomusta tukevat ja täydentävät mm. seuraavat asiakirjat ja suunnitelmat:

Kuntakortit kaikista alueen kunnista

Järjestöjen hyte-toiminnot Kymenlaaksossa 2020

Kymenlaakson kulttuurihyvinvointisuunnitelma 2020

Kymenlaakson terveystuuluntastrategia 2014-2020

Kymenlaakson maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2020-2024

(oma raportointi, lisäksi toimenpiteiden raportointi osana alueellisen hyvinvointikertomuksen raportointia)

Kymenlaakson alueellinen ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma 2021-2025

(raportointi alueellisen hyvinvointikertomuksen raportoinnin yhteydessä)

Alueellisen hyvinvointisuunnitelman toteutuneista toimenpiteistä raportoidaan vuosittain kuntien ja kuntayhtymän talous- ja toimintasuunnittelun yhteydessä. (AHVK 2020)

7 § Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hyvinvointialueella (sote-järjestämislaki)

Hyvinvointialueen on arvioitava ennakkoon ja otettava huomioon päätösten vaikutukset eri väestöryhmien hyvinvointiin ja terveyteen. Sen on myös **asetettava suunnittelussaan tavoitteet, joilla sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja tuottaminen edistää hyvinvointia ja terveyttä.**

Lisäksi hyvinvointialueen on määriteltävä **tavoitteita tukevat toimenpiteet ja vastuutahot.**

Hyvinvointialueen on valmisteltava omalta osaltaan valtuustolleen **valtuustokausittain alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma** väestön hyvinvoinnista, terveydestä ja niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä. Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma laaditaan **yhteistyössä alueen kuntien kanssa.** Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma on julkaistava julkisessa tietoverkossa.

Hyvinvointialueen on toimittava yhteistyössä alueen kuntien kanssa ja tuettava niitä asiantuntemuksellaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä. Lisäksi hyvinvointialueen on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä yhteistyötä muiden hyvinvointialueella toimivien julkisten toimijoiden sekä yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Hyvinvointialueen on myös osaltaan mahdollisuuksiensa mukaan edistettävä järjestöjen toimintaedellytyksiä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

Alueellinen koonti

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 1. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää päihteetöntä elämää ja saada tukea siihen

TAVOITE 1: Alkoholin kulutuksen ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 2: Savuton Kymenlaakso 2030

TAVOITE 3: Muiden päihteiden käytön ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 4: Rahapelaamiseen liittyvien haittojen vähentäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

Vuoden 2021 alussa:

- Perustettu **alueellinen ehkäisevän päihdetyön työryhmä**. Verkoston toimijoina kunnat, Kymsote, Ehyt ry.
- Laadittu **alueellinen ehkäisevän päihdetyön malli** resurssiesityksineen.
- Käynnistynyt **Yhteisapelillä-hanke** (pelihaittojen ehkäisy) yhteistyössä kunnat, järjestöt, Kymsoten miepä-palvelut. Ammattilaisten koulutuksia toteutettu.
- **Rahapelitoimijat -yhteistyötiimi** aloittanut: yhteiskehittäminen rahapelaamisen palvelupolkupilotille.
- **Kokemusasiantuntijoiden yhteistyön mallintaminen** aloitettu.
- Sote- rakenneuudistuksen **valtionavustushankkeilla** tuetaan osaltaan toimenpiteiden toteutumista v. 2021:
  - ehkäisevän päihdetyön kehittämishankkeessa: **puheeksiottomallien ja koulutusten kehittäminen eri toimijoiden palveluihin**
  - **miepä-yhdyspintojen toimintamallin** kehittämishankkeessa

Huomioitavaa:

- Tilasto- ja asiantuntijatiedon perusteella Kymenlaakson alueellinen ehkäisevä päihdetyö tarvitsee alueelliseen koordinoitutehtävään kohdennetun resurssin. Tätä lähdetty hakemaan hankerahoituksella.
- Alkoholinmyyntiluvut ovat korona-aikana kasvaneet. Ammattilaiset ennakoivat päihteidenkäytön lisääntymistä ja sen vaikutuksia väestön hyvinvointiin myös läheisnäkökulma huomioiden.

Alueellinen koonti

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 2. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus terveellisiin elintapoihin ja hyvään mielenterveyteen

TAVOITE 1: Terveellisten ravinto- ja liikuntatottumusten edistäminen

TAVOITE 2: Painonhallinta ja 2-tyypin diabeteksen vähentäminen

TAVOITE 3: Muistisairauksien ilmaantuvuuden väheneminen

TAVOITE 4: Mielen hyvinvoinnin edistäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

Vuoden 2021 alussa:

- Perustettu **alueellinen elintapaohjauksen kehittämistyöryhmä**. Verkostossa mukana Kymsote, kunnat, Kymli, järjestöt.
- Valmistunut **alueellinen elintapaohjauksen palvelutarjotin**. Teemoina ovat ravitsemus, liikunta, päihteet, uni, mielen hyvinvointi, huomioiden samalla muistisairauksien ehkäiseminen. Sähköisen palvelutarjottimen käyttöönoton pilotointi syyskuussa 2021.
- Kehitetty **digitaalista elintapaohjausta**: palveluun ohjautuminen, Chatbot, ryhmätoiminta (hybridiryhmät), testit, Omaolon terveystarkastukset ja hyvinvointiohjelmat.
- Aloitettu **Ikääntyneen väestön kulttuurihyvinvointisuunnitelman** laatiminen. Valmistuu 12/2021.

Huomioitavaa:

Koronatilanne vaikuttanut elintapaohjauksen saatavuuden heikkenemiseen mm. terveys- ja hyvinvointipisteiden sulkeuduttua. Eri ammattilaisten mukaan palvelulle on patoutunutta kysyntää.

Pitkän korona-ajan vaikutukset eri väestöryhmien hyvinvointiin ja haasteet mm. eri-ikäisten mielen hyvinvointiin liittyen.

Alueellinen koonti

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 3. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää turvallista arkea terveellisessä ympäristössä

TAVOITE 1: Tapaturmien ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy

TAVOITE 2: Syrjäytymisen ehkäisy

TAVOITE 3: Ympäristöterveyden edistäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

- Alueelliset ja toimialakohtaiset **turvallisuusfoorumit** ja -työryhmät kokoontuvat säännöllisesti.
- Maakunnallinen monialainen **Väkivaltatyön foorumi** perustettu perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöhön:
Laadittu **ohje ammattilaisille**, jotka työssään kohtaavat lähisuhdeväkivaltaa. Aiheesta pidetty Teams-**infoja** asian jalkauttamisen tueksi.
Alueellinen lähisuhdeväkivallan tunnistamisen ja **puheeksioton malli** työn alla.
- Laadittu alueellinen **kaatumisseulan toimintamalli**.
- Alueellisen **digiverkoston yhteistyötä** lisätty ja kehitetty **digituen malleja**.
- **Työkykyä tukemassa Kymenlaakso-hanke** käynnistynyt yhteistyössä Kymsoten, kuntien, järjestöjen, TE-toimiston ja Kelan kanssa.

Huomioitavaa:

Korona-ajan vaikutukset avoimen kohtaamispaikkatoiminnan kehittämiseen. Eri ammattilaisten mukaan kuntalaisten lisääntynyt ahdistuneisuus ja avun tarve ovat lisääntyneet. Pitkän aikavälin vaikutukset osallisuuden kokemukseen ja syrjäytymiseen.

Alueellinen koonti

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 4. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus merkitykselliseen elämään

TAVOITE 1: Eri-ikäiset asukkaat innostuvat osallistumaan ja vaikuttamaan omaan, yhteisönsä ja ympäristönsä hyvinvointiin

TAVOITE 2: Kymenlaakson alueen eri toimijat mahdollistavat yhdessä asukkaiden kanssa paikallisen toiminnan ja saumattoman yhteisen tekemisen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

- Perustettu **alueellinen osallisuustyöryhmä**. Verkostossa mukana kunnat, järjestöt, maakunnan liitto, Kymsote.
- Kehitetty **avustusperusteisen järjestöyhteistyön malli**: Kymsote, kunnat, järjestöt. Kumppanuusyhteistyöstä sovittu seitsemän järjestön kanssa.
- Alueellisen **Digituki-hankkeen** myötä kehitetty digituen saatavuutta ja löydettävyyttä.
- Kehitetty eri toimijoiden **sähköisiä vuorovaikutus- ja palautekanavia**.
- **Kulttuurihyvinvoinnin työpajoja** järjestetty alueellisesti eri toimijoille.
- **Järjestöyhteistyön kehittäminen** monialaisena yhteistyönä. Järjestöjen tietoja koottu yhteen [Yhdistysinfo.fi](https://yhdistysinfo.fi) –sivustolle.

Huomioitavaa:

Eri ammattilaisten mukaan kuntalaisten kokema yksinäisyyden kokemus, ahdistuneisuus ja avun tarve ovat lisääntyneet korona-ajan myötä.

Vaikutuksia arvioidaan olevan jo nyt mm. eriarvoisuuden kehityskulkuun.

Digitaidot ovat korostuneet korona-aikana ja samalla myös digituen tarve on kasvanut eri väestöryhmissä.

Jatkossa huomioitavaa:

- Tulevan hyvinvointialueen valmistelussa huomioitava alueellisen hyte-työn rakenne ja resurssit (johtaminen, vastuut, tehtävät, yhdyspintatyö):
  - Hyte-kerroin (kannustin)
- Pitkittyneen korona-ajan vaikutukset eri väestöryhmien hyvinvointiin: huomioiden eri ikäryhmien eriarvoisuuden kehityskulku, yksinäisyyden ja osattomuuden kokemuksen lisääntyminen sekä mielenterveyden ja päihteiden käytön haasteet.
  - Korona-ajan vaikutuksista toipumiseen tarvitaan pitkäjänteistä yhteistyötä sekä monialaisesti että järjestöjen kanssa.

LIITE 1

Kymsoten palveluketjujen raportit 2020-2021

Lasten ja nuorten palvelut ja perhekeskusverkosto (Lape)

Terveyden ja sairaanhoidon palvelut (Tespä)

Psykososiaaliset ja kehitykselliset palvelut (Psyke)

Koti-, asumis- ja hoivapalvelut (KAH)

Kymsote ja perhekeskusverkosto RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 1. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää päihteetöntä elämää ja saada tukea siihen

TAVOITE 1: Alkoholin kulutuksen ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 2: Savuton Kymenlaakso 2030

TAVOITE 3: Muiden päihteiden käytön ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 4: Rahapelaamiseen liittyvien haittojen vähentäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

Integratiiviset palvelupolut kehitteillä. Näistä nepsypolku ja vauvapolku on valmis.

Jalkautuvaa työtä kotiin vahvistetaan ja sisältöjen mallintaminen on käynnissä.

Systeemisen toimintamallin kehittäminen on käynnissä.

Monialaisen arvioinnin, tuen ja hoidon mallin kehittäminen on käynnissä.

Ennalta ehkäisevät terveyspalvelut antavat neuvontaa ja ohjausta.

Tukea ja apua ilman asiakkuutta tai palveluntarpeen arviota kehitetään

Lapsille ja nuorille pyritään järjestämään mielekästä tekemistä omalla alueella. Eri alueiden tarpeisiin ja ilmiöihin tartutaan perhekeskus verkostotyöllä. Perhekeskuksen verkostot toimivat jokaisella perhekeskusalueella.

Vertaistukea ja kohdennettua ryhmätoimintaa järjestetään perhekeskuksen kohtaamispaikoissa sekä kohtaamispaikkatoimijoiden järjestämänä heidän omissa tiloissaan. Kohtaamispaikkatoimijat ovat verkostoituneet.

Sähköisen palveluiden kehittäminen www.kymenlaaksonperhekeskus.fi, sisältöjä tuotetaan lisää ja tietoja päivitetään säännöllisesti.

Onks tää normaalia- palvelu on käytössä koko Kymenlaaksossa. Järjestöiden ylläpitämät Chatit antavat tukea myös lapsille nuorille ja perheille.

Vauvaperheiden päihdetyön kehittämisryhmä toimii Kymenlaaksossa säännöllisesti.

Kymsote ja perhekeskusverkosto
RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 2. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus terveellisiin elintapoihin ja hyvään mielenterveyteen

TAVOITE 1: Terveellisten ravinto- ja liikuntatottumusten edistäminen

TAVOITE 2: Painonhallinta ja 2-tyyppin diabeteksen vähentäminen

TAVOITE 3: Muistisairauksien ilmaantuvuuden väheneminen

TAVOITE 4: Mielen hyvinvoinnin edistäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

Lasten mielenterveyden tuen kokonaisuuden kehittäminen aloitettu

Monialaisen arvioinnin, tuen ja hoidon mallin kehittäminen käynnissä

Jalkautuvaa työtä kotiin vahvistetaan ja sisältöjen mallintaminen on käynnissä.

Systemisen toimintamallin kehittäminen on käynnissä.

Ennalta ehkäisevät terveyspalvelut antavat neuvontaa ja ohjausta.

Tukea ja apua ilman asiakkuutta tai palveluntarpeen arviota kehitetään.

Lapsille ja nuorille pyritään järjestämään mielekästä tekemistä omalla alueella. Eri alueiden tarpeisiin ja ilmiöihin tartutaan perhekeskus verkostotyöllä. Perhekeskuksen verkostot toimivat jokaisella perhekeskusalueella.

Vertaistukea ja kohdennettua ryhmätoimintaa järjestetään perhekeskuksen kohtaamispaikoissa sekä kohtaamispaikkatoimijoiden järjestämänä heidän omissa tiloissaan. Kohtaamispaikkatoimijat ovat verkostoituneet.

Onks tää normaalia- palvelu on käytössä koko Kymenlaaksossa. Järjestöiden ylläpitämät Chatit antavat tukea myös lapsille nuorille ja perheille.

Eron ensiapu –Chat palvelu aloittaa toiminnan 09/21.

Kymsote ja perhekeskusverkosto
RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 3. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää turvallista arkea terveellisessä ympäristössä

TAVOITE 1: Tapaturmien ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy

TAVOITE 2: Syrjäytymisen ehkäisy

TAVOITE 3: Ympäristöterveyden edistäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

Eri alueiden tarpeisiin ja ilmiöihin tartutaan ennalta ehkäisevästi perhekeskuksen verkostotyöllä. Perhekeskuksen verkostot toimivat jokaisella perhekeskusalueella ja ne kokoontuvat säännöllisesti.

Koronatilanne katsaukset säännöllisesti Kymenlaaksossa kaikkien perhekeskustoimijoiden kanssa.

Matalan kynnyksen kohtaamispaikkatoimintaa kaikilla perhekeskus alueilla lapsille, nuorille ja perheille. Kohtaamispaikkatoimijat ovat verkostoituneet.

Eroverkostot ja väkivaltatyön foorumi kokoontuvat säännöllisesti ja hoitavat sovitut tehtävät.

Ennalta ehkäisevät terveystalvet antavat neuvontaa ja ohjausta.

Tukea ja apua ilman asiakkuutta tai palveluntarpeen arviota kehitetään.

Lasten mielenterveyden tuen kokonaisuuden kehittäminen aloitettu.

Monialaisen arvioinnin, tuen ja hoidon mallin kehittäminen käynnissä.

Systemisen toimintamallin kehittäminen on käynnissä.

Onks tää normaalia- palvelu on käytössä koko Kymenlaaksossa. Järjestöiden ylläpitämät Chatit antavat tukea myös lapsille, nuorille ja perheille.

Eron ensiapu –Chat palvelu aloittaa toiminnan 09/21

Kymsote ja perhekeskusverkosto
RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 4. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus merkitykselliseen elämään

TAVOITE 1: Eri-ikäiset asukkaat innostuvat osallistumaan ja vaikuttamaan omaan, yhteisönsä ja ympäristönsä hyvinvointiin

TAVOITE 2: Kymenlaakson alueen eri toimijat mahdollistavat yhdessä asukkaiden kanssa paikallisen toiminnan ja saumattoman yhteisen tekemisen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

Mahdollisuus apuun ja tukeen ilman asiakkuutta tai palveluntarpeen arvioita.

Monialainen yhteistyö eri toimijoiden kesken.

Eri alueiden tarpeisiin ja ilmiöihin tartutaan ennalta ehkäisevästi perhekeskuksen verkostotyöllä.

Perhekeskuksen verkostot toimivat jokaisella perhekeskusalueella ja ne kokoontuvat säännöllisesti.

Perhekeskustoiminta jokaisella alueella lähellä asukasta ja matalan kynnyksen kohtaamispaikkatoimintaa.

Järjestetään kaikilla perhekeskus alueilla alueen tarpeet huomioiden.

Asukkaiden mukaan ottaminen kehittämistyöhön ja palaute käytäntöjen kehittäminen käynnissä.

Kymsote: Terveyden ja sairaanhoidon palvelut, Psykososiaaliset ja kehitykselliset palvelut
RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 1. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää päihteetöntä elämää ja saada tukea siihen

TAVOITE 1: Alkoholin kulutuksen ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 2: Savuton Kymenlaakso 2030

TAVOITE 3: Muiden päihteiden käytön ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 4: Rahapelaamiseen liittyvien haittojen vähentäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

- Päihteidenkäytön puheeksiottomalli päivitetty (alkoholi, nikotiinituotteet, huumausaineet, rahapelaaminen). Laadittu esite ohjauksen tueksi. Mallien jalkauttaminen syyskuu 2021.
- Päihdepotilaan digihoitopolku: käyttöönotto syyskuussa 2021.
- Yhteispelillä-hanke: rahapeli-riippuvuuden syventävä koulutus aiemmin peruskoulutuksen käyneille hoitajille
- Tiivistetty yhteistyörakenteita kuntien kanssa (esim. Nuorten Matala seurantatyöryhmä).
- Alueellista ehkäisevän päihdetyön mallia kehitetty yhteistyössä Kymsoten, kuntien ja järjestöjen kanssa.
- Miepä-yhdyspintojen kehittämishanke käynnistynyt.
- Huumausaineiden käyttäjien sosiaali- ja terveysneuvonta PISTE:n laajennus. Pilotointi Kotkassa.

Huomioitavaa:

Koronaepidemian (Covid -19) vaikutukset.

Ammattilaisten arvion mukaan:

- Asiakkaiden lisääntynyt ahdistus näkyy eri palveluissa. Lisääntynyt palveluntarve.

Kymsote: Terveyden ja sairaanhoidon palvelut, Psykososiaaliset ja kehitykselliset palvelut
RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 2. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus terveellisiin elintapoihin ja hyvään mielenterveyteen

TAVOITE 1: Terveellisten ravinto- ja liikuntatottumusten edistäminen

TAVOITE 2: Painonhallinta ja 2-tyypin diabeteksen vähentäminen

TAVOITE 3: Muistisairauksien ilmaantuvuuden väheneminen

TAVOITE 4: Mielen hyvinvoinnin edistäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

- Elintapaohjauksen hybridiryhmät pilottiin (Movendos, Verkkopuntari).
- Mielenterveyden matalan kynnyksen -ryhmiä pilotoitu terveysasemilla. Ryhmissä mukana myös kokemusasiantuntijoita.
- Omaolon hyvinvointitarkastukset ja –valmennukset otettu käyttöön. Hyvinvointitarkastusten pilotointi aloitettu omaishoitajille.
- Alueellisen elintapaohjauksen mallintaminen käynnistetty. Elintapaohjauksen palvelutarjotin otetaan käyttöön syyskuussa 2021.
- Diabetespotilaan hoitopolun mallinnuksessa huomio ennakoivaan toimintaan.
- Masentuneen potilaan digihoitopolku otettu käyttöön keväällä 2021.
- Muistisairaahan hoitopolku Kymsoassa: malli valmis.
- Mielen hyvinvoinnin ryhmät muistisairaille ja omaisille (Muisti ry).

Huomioitavaa:

Koronaepidemian (Covid -19) vaikutukset:

- Terveys- ja hyvinvointipisteet olleet suljettuina 3/2020 lähtien.

Kymsote: Terveyden ja sairaanhoidon palvelut, Psykososiaaliset ja kehitykselliset palvelut
RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 3. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää turvallista arkea terveellisessä ympäristössä

TAVOITE 1: Tapaturmien ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy

TAVOITE 2: Syrjäytymisen ehkäisy

TAVOITE 3: Ympäristöterveyden edistäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

- Järjestöyhteistyötä tiivistetty tukemaan Kymsoten palveluprosesseja. Avustusperusteisessa järjestöyhteistyössä mukana seitsemän järjestöä.
- Perustettu maakunnallinen Väkivaltatyön foorumi. Tavoitteena perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön edistäminen.
- Lähisuhdeväkivallan ehkäisyohje ammattilaisille valmistunut monialaisessa yhteistyössä. Aiheesta pidetty Teams-infoja asian jalkauttamisen tueksi.
- Alueellinen kaatumisseulamalli valmistunut.
- Päivitetty Kymsoten laatu-, asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelma 2020-2022.
- Asiakas- ja potilasturvallisuuden verkkokoulutuksia järjestetty.
- Alueelliset ja toimialakohtaiset turvallisuusfoorumit ja -työryhmät kokoontuvat säännöllisesti.
- Lapset puheeksi –menetelmäkoulutuksia järjestetty sote-palveluiden henkilöstölle. Mallia pilotoitu terveystalouksissa, monialaisissa työelämäpalveluissa ja Poks:n päivystyksessä.
- Työkykyä tukemassa Kymenlaakso –hanke käynnistynyt.

Huomioitavaa:

- Palveluiden ja työryhmien työskentelyn keskittyminen koronatilanteen aikana koronatehtäviin.

Kymsote: Terveyden ja sairaanhoidon palvelut, Psykososiaaliset ja kehitykselliset palvelut
RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 4. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus merkitykselliseen elämään

TAVOITE 1: Eri-ikäiset asukkaat innostuvat osallistumaan ja vaikuttamaan omaan, yhteisönsä ja ympäristönsä hyvinvointiin

TAVOITE 2: Kymenlaakson alueen eri toimijat mahdollistavat yhdessä asukkaiden kanssa paikallisen toiminnan ja saumattoman yhteisen tekemisen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

- Osallistettu Kymsoten Online-yhteisön Prototyyppejä kehittämistyöhön ja asiakaskokemuksen sekä asiakasnäkökulman mittaukseen.
- Kehitetty Kymsoten laadunhallintajärjestelmää sekä prosessikuvauksia. Laaduntunnustukseen on lähtenyt mukaan yhdeksän palveluyksikköä.
- Perustettu Kuusankosken aluetoimijoiden verkosto (mukana elinkeinotoimijat, srk, kunta, Kymsote).
- Kulttuurihyvinvoinnin työpajoja järjestetty eri toimijoille.
- Sähköisten palveluiden käyttöä lisätty eri palveluissa.
- Kymsote on mukana Kymenlaakson liiton koordinoimassa Digituki-hankkeessa. Hankkeen myötä on kehitetty digituen saatavuutta ja löydettävyyttä.

Huomioitavaa:

Korona-ajan vaikutukset palveluiden jalkauttamiseen esim. erilaisissa tapahtumissa ja matalan kynnyksen kohtaamispaikoilla: jalkautuminen eri kohderyhmien pariin ei ole ollut mahdollista.

Kymsote: Koti-, asumis- ja hoivapalvelut

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 1. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää päihteetöntä elämää ja saada tukea siihen

TAVOITE 1: Alkoholin kulutuksen ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 2: Savuton Kymenlaakso 2030

TAVOITE 3: Muiden päihteiden käytön ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 4: Rahapelaamiseen liittyvien haittojen vähentäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

- Pilke-toimintamallin valmistelu yhteistyössä Kymsoten, Kouvolan kaupungin, Sininauhaliiton ja seurakunnan kanssa. Mallia pilotoidaan Kouvossa, minkä jälkeen tarkoitus viedä malli koko maakunnan alueelle.
- Voimaa ikämiesten arkeen –yhteishanke käynnistynyt yhteistyössä Miina Sillanpää –säätiön, Socomin, Kymsoten ja Eksoten kanssa. Hankkeen pilotointi aloitetaan syksyllä 2021 Kymenlaaksossa Hamina, Virolahti, Miehikkälä alueella.
- Toteutettu hyvinvointia edistäviä tapaamisia 75 vuotta täyttäneille.

Huomioitavaa:

Pitkittyneen korona-ajan vaikutukset kuntalaisten yksinäisyyden ja turvattomuuden kokemukseen.

Kymsote: Koti-, asumis- ja hoivapalvelut

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 2. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus terveellisiin elintapoihin ja hyvään mielenterveyteen

TAVOITE 1: Terveellisten ravinto- ja liikuntatottumusten edistäminen

TAVOITE 2: Painonhallinta ja 2-tyyppin diabeteksen vähentäminen

TAVOITE 3: Muistisairauksien ilmaantuvuuden väheneminen

TAVOITE 4: Mielen hyvinvoinnin edistäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

- Toteutettu hyvinvointia edistäviä tapaamisia 75 vuotta täyttäneille.
- Haminan kaupungin kanssa tehty kehittämissyhteistyötä hyvinvointia edistävien tapaamisten -toimintamallin tiedonkeruun yhtenäistämässä.
- Ikäopastin puhelinpalvelu antaa myös elintapoihin liittyvää ohjausta ja neuvontaa.
- Voimaa ikämiesten arkeen –hankkeessa tuetaan miesten hyvinvoinnin edistämistä.
- Kymsoten varhaisen tuen palvelut tekevät tiivistä yhteistyötä järjestöjen ja kuntien kanssa ikäihmisten kohtaamispaikkatoiminnoissa.
- Ikäseman toiminnassa on säännöllisesti mukana myös muistiterveyttä edistävä toiminta monialaisena yhteistyönä Kymsoten, kuntien ja järjestöjen kanssa.

Huomioitavaa:

Korona-aikana ryhmätoiminnasta siirryttiin puhelinkeskusteluihin ja Ikäopastin toimintaa vahvistettiin.

Varhaisen tuen palvelut tuottivat tietoa kuntien ja järjestöjen ”Mitä kuuluu?” –soittoihin ja vastasi soittojen tuomiin huolen ilmauksiin.

Kymsote: Koti-, asumis- ja hoivapalvelut
RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 3. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää turvallista arkea terveellisessä ympäristössä

TAVOITE 1: Tapaturmien ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy

TAVOITE 2: Syrjäytymisen ehkäisy

TAVOITE 3: Ympäristöterveyden edistäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

- Gerontologinen sosiaalityö mukana-Marak-toimintamallissa.
- Ikäopastimen chatbot palvelunkäyttöä vahvistettu.
- Omaolo-itsearviointin digipalvelu otettu käyttöön omaishoidon tuen- sekä liikkumista tukevissa palveluissa.
- Vahvistettu digitaalisten palveluiden käyttöönottoa osana kotihoidon palveluiden kehittämistä.
- Aloitettu yhteistyö KotiTV-konseptin kanssa. Pilotointijakso 1.7.-31.12.2021.

Huomioitavaa:

Pitkittänyt korona-aika lisännyt huolta ikääntyneen väestön yksinäisyyden kokemuksen lisääntymisestä sekä toimintakyvyn laskusta.

Kymsote: Koti-, asumis- ja hoivapalvelut

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 4. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus merkitykselliseen elämään

TAVOITE 1: Eri-ikäiset asukkaat innostuvat osallistumaan ja vaikuttamaan omaan, yhteisönsä ja ympäristönsä hyvinvointiin

TAVOITE 2: Kymenlaakson alueen eri toimijat mahdollistavat yhdessä asukkaiden kanssa paikallisen toiminnan ja saumattoman yhteisen tekemisen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

- Ikäopastimen keskitetty asiakasohjaus tarjoaa asiakkaille ja yhteistyötahoille tietoa ja tukea yhden yhteydenoton kautta.
- Aloitettu Ikääntyneen väestön kulttuurihyvinvoinnin mallin laatiminen. Malli valmistuu 12/2021.
- Haminan kaupungin kanssa tehty yhteistyötä Hoksauta minut –kortti kampanjaan liittyen.

Huomioitavaa:

Esim. koronaepidemian (Covid -19) vaikutukset.

LIITE 2

Kymenlaakson kuntien raportit 2020-2021

Hamina

Kotka

Kouvola

Virolahti, Miehikkälä

Pyhtää

PAINOPISTE 1. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää päihteetöntä elämää ja saada tukea siihen

TAVOITE 1: Alkoholin kulutuksen ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 2: Savuton Kymenlaakso 2030

TAVOITE 3: Muiden päihteiden käytön ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 4: Rahapelaamiseen liittyvien haittojen vähentäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

- Selvennetty eri toimijoiden - mm. nuorisopalveluiden ehkäisevän päihdetyön prosessit, vastuut ja tehtävät.

- Ehkäisevää päihdetyötä on tehty monialaisesti paikallisesti, seudullisesti ja maakunnallisesti. Esim. seudullinen LAPE-yhteistyö, jota Kymsote koordinoi ja, jossa on mukana mm. poliisi ja eri järjestöjä.

- Parannettu yhteistyötä lastensuojelun kanssa.

- Yhteispelillä!-hankkeen avulla on ehkäisty kaikenikäisten rahapelihaittoja.

- Hyvinvoinnin edistäminen yhdessä nuorisopalveluiden kanssa on osallistunut Yhdessä vanhempina -hankkeeseen, joka on aloitettu huumeita käyttävien nuorten matalan kynnyksen vertaistukitoiminnan käynnistämiseksi ja toimintamallin rakentamiseksi. Mukana myös opiskeluhuolto, Kymsote, Jaspis, seurakunta, järjestöt.

- Yhdistysyhteistyötä on tehty päihteiden käytön ehkäisemiseksi.

- Vetovoimapalvelut on tehnyt tiiviimpää yhteistyö kaupungin eri toimijoiden kanssa, yhteistyössä mm. nuorisopalvelut, kiinteistöpalvelut ja ympäristöpalvelut. Tiloja suunniteltaessa huomioidaan paremmin kuntalaisten tarpeet.

- Ohjaamotoiminnan osalta aktiivinen ote. Ohjaamoon tulevia nuoria on pystytty auttamaan riippumatta heidän asiastaan. Yhteistyössä Työllisyysyksikkö, nuorisopalvelut, TE-toimisto ja rannikkopajat.

PAINOPISTE 2. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus terveellisiin elintapoihin ja hyvään mielenterveyteen

TAVOITE 1: Terveellisten ravinto- ja liikuntatottumusten edistäminen

TAVOITE 2: Painonhallinta ja 2-tyyppin diabeteksen vähentäminen

TAVOITE 3: Muistisairauksien ilmaantuvuuden väheneminen

TAVOITE 4: Mielen hyvinvoinnin edistäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

- Varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja nuorisopalveluissa lisätään lasten, nuorten ja huoltajien tietoisuutta levon, ruokailun ja liikunnan merkityksestä hyvinvoinnille.
- Lisätty harrastustoimintaa koulupäivien jälkeen perusopetuksen oppilaille.
- Liikuntaneuvontaa järjestetty kaikenikäisille.
- Kaupungin viihtyisyyttä lisätty. Kaupunkisuunnitteluun ja sen toteutukseen osallistutaan yli organisaatorajojen.
- Monipuoliseen liikuntaan panostettu. Uusia monipuolisia liikuntamahdollisuuksia rakennettu ja avattu.
- Ruokapalveluiden osalta entistä monipuolisempi ja asiakas huomioiva toiminta. Ruokapalveluissa nopea reagointi tilanteiden niin vaatiessa.
- Leikkipaikoista kehitetty koko perheen ajanviettoalueita. Lapset ovat olleet mukana ideoimassa.
- Ekologisen Haminan toimenpiteiden ulottaminen ihmisten jokapäiväiseen elämään. Kierrätyksen laajentaminen koskemaan koko kaupunkiorganisaatiota, kilometrikisan toteuttaminen, liikenneväylien hoito siten että pyöräilemään pääsee nopeasti keväällä.

PAINOPISTE 3. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää turvallista arkea terveellisessä ympäristössä

TAVOITE 1: Tapaturmien ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy

TAVOITE 2: Syrjäytymisen ehkäisy

TAVOITE 3: Ympäristöterveyden edistäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

- Ratkaistu tilojen sisäilmaongelmia.
- Käyttöön otettu kiusaamisen ehkäisemisen malli sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa.
- Koulunuorisotyötä on lisätty, joten nuorisopalvelut toimii osana koulujen kasvattajayhteisöä.
- Käyttöön otettu positiivisen pedagogiikan toimintatapoja sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa.
- Suunniteltu yhdessä nuorten kanssa mopo- ja pyörätupatoimintaa, jossa on otettu huomioon myös liikenneturvallisuus.
- Kehitetty yhdessä lasten, nuorten ja huoltajien kanssa koulujen pihoja turvallisiksi ja aktivoiviksi. Vrt. myös varhaiskasvatuksen pihapedagogiikka.
- Luontoreitit on kehitetty aktivoimaan kuntalaisia liikkumaan. Ulkoilureitit kehitetään jatkuvasti tukemaan ihmisten kasvanutta kiinnostusta ulkoilua ja ulkoliikuntaa kohtaan.
- Kaavoitus ja sen mukaan toteutettavat yhdyskuntarakenteet esteettömiksi ja turvallisiksi; edistetty kestävää liikkumista.
- Puisto- ja viheralueita jalostettu ja kehitetty entistä monipuolisimmiksi vapaa-ajanviettopaikoiksi; useiden kymmenien penkkien hankinta, mahdollistettu aktiivinen liikkuminen, ulotettu koskemaan kaikkia liikenneväyliä, kuntoportaiden rakentaminen siten että ne palvelevat kaikkea liikkumista.
- Puistojen viihtyisyyteen panostettu. Puistojen suunnittelussa ja toteutuksissa huomioitu kaikki käyttäjät, asukkaat osallistettu.
- Kaupunkipyöriin panostettu. Kaupunkipyörät otettu käyttöön, tapahtumien aikaan pyörien määrää lisätty.
- Lämmitysjärjestelmissä siirrytty ekologisiin vaihtoehtoihin. Kiinteistöissä siirrytty öljylämmityksistä kaukolämpöön.
- Tervasaaren jalostettu kaupunkilaisten olohuoneeksi. Tervasaaren rakentaminen viihtyisäksi ajanviettoalueeksi.
- Uudenlaisen valaistuksen suunnittelu. Suunniteltu uudenlaista, turvallista ja kohteita korostavaa epäsuoraa valaistusta.
- Siirtyminen led-valaistukseen. Katuvaloissa sekä kiinteistövalaistuksessa siirrytty led-tekniikkaan.
- Nuorten aktiviteetteihin panostettu moniammatillisesti (mopotalli, graffitiseinä). Toteutettu mopotalli ja graffitiseinä yli organisaatorajojen yhdessä nuorten kanssa.

PAINOPISTE 4. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus merkitykselliseen elämään

TAVOITE 1: Eri-ikäiset asukkaat innostuvat osallistumaan ja vaikuttamaan omaan, yhteisönsä ja ympäristönsä hyvinvointiin

TAVOITE 2: Kymenlaakson alueen eri toimijat mahdollistavat yhdessä asukkaiden kanssa paikallisen toiminnan ja saumattoman yhteisen tekemisen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

- Kasvatus- ja koulutuspalveluiden toiminnassa otettu huomioon lasten ja nuorten osallisuus ja lapsilähtöinen ajattelutapa. Vrt. positiivinen pedagogiikka pedagogisena linjauksena.
  - Sekä opiskelijahuollossa että nuorisopalveluissa tavoitettu digitaalisten ratkaisujen avulla myös niitä nuoria, joita ei muuten tavoitettaisi.
  - Käynnistetty etsivän vanhustyön toiminta.
  - Suunniteltu ja toteutettu monipuolinen liikuntatarjonta yhteistyössä kaupungin muiden sektoreiden sekä 3. ja 4. sektorin kanssa.
  - Kirjastopalveluissa edistetty kaikenikäisten haminalaisten lukuharrastusta, huomioitu tilojen monikäyttöisyys ja toiminnallisuus sekä kuntalaisosallisuus osana palveluiden järjestämistä yhä vahvemmin. Toteutettu monipalveluauton hankinta- ja toimintamallin valmistelu.
    - Käynnistetty ikäihmisten vaikuttajafoorumien valmistelutyö.
    - Kulttuuripalvelut on rakentanut yhteistyössä eri kumppaneiden kanssa kulttuurihyvinvointia edistäviä toimintamalleja. Yhteistyö on ollut maakunnallista ja monialaista
- Lasten ja nuorten kulttuuripolku eli Haminan kulttuurikasvatussuunnitelma on valmistunut yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
- Eri kohderyhmät ja tarpeet huomioivat tapahtumakokonaisuudet, toiminta yhteistyössä eri kumppaneiden kanssa, järjestö- ja harrastustoiminta, taitelijayhteistyö.
- Kohtaamispaikkatoimintaa kehitetty ja uusien kohtaamispaikkojen toimintaa käynnistetty.
  - Järjestöjen roolia vahvistettu ja yhteistyön muotoja lisätty.

PAINOPISTE 4. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus merkitykselliseen elämään

TAVOITE 1: Eri-ikäiset asukkaat innostuvat osallistumaan ja vaikuttamaan omaan, yhteisönsä ja ympäristönsä hyvinvointiin

TAVOITE 2: Kymenlaakson alueen eri toimijat mahdollistavat yhdessä asukkaiden kanssa paikallisen toiminnan ja saumattoman yhteisen tekemisen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

- Alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö, Kymsote ja seudun kunnat.
- Osallisuuden vahvistaminen määritelty keskeiseksi yhteiseksi tavoitteeksi. Osallisuusavaintiimin työskentelyn myötä uusia toimintamalleja on rakennettu ja niiden jalkauttaminen osaksi toimintaa aloitettu, keskeisinä toimenpiteinä mm. osallisuus- ja hyvinvointikyselyn ja osallisuusmallin valmistelu.
- Tehty yhteistyötä paikallisten seurojen kanssa. Seurojen ja yhdistysten ammattitaitoa hyödynnetty investoinneissa sekä palveluiden kehittämisessä ja tuottamisessa.
- Lisätty osallisuutta. Kaupunkilaiset ja seurakunnat ovat päässeet mukaan vaikuttamaan investointi- ja kehittämishankkeisiin. Kaupunkilaiset ovat olleet mukana jokapäiväisen arjen rakentamisessa ja mm. paikkojen aukioloaikoja suunniteltaessa.
- Maaseutupalvelut ovat olleet mukana työvoiman kontaktoinnissa yrityksiin. Maaseutupalvelut on auttanut työvoiman saatavuudessa maaseudun yrityksiin.
- Toteutettu yrittäjyyden vahvaa tukemista työllisyyden hoidossa; sesonkisetelit käytössä, NY-yrittäjyys
- Työllisyyden hoidossa hyödynnetty omaa mielenkiintoa, kaupungin organisaatio toiminut alustana. Työkokeilujen kautta oppisopimuskoulutukseen tai muuhun koulutukseen suuntaaminen.
- Käyttäjät mukana museon näyttelyiden suunnittelussa.
- Osaaminen otettu laajasti käyttöön yli organisaatorajojen. Kaikissa toimenpiteissä on mukana moniammatillinen ryhmä.
- Toteutettu uudenlaisia tapahtumia yli organisaatorajojen, toteutuksissa seurakunnat ja yhdistykset mukana.
- Ruokapalvelut ilahduttanut asiakkaita. Nimipäivien aikaan asiakasta muistetaan pienellä lahjalla.
- Kehitetty toritoimintaa. Lähiruokatorin kehittäminen ja tuotteistaminen.

KOTKA

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 1. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää päihteetöntä elämää ja saada tukea siihen

TAVOITE 1: Alkoholin kulutuksen ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 2: Savuton Kymenlaakso 2030

TAVOITE 3: Muiden päihteiden käytön ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 4: Rahapelaamiseen liittyvien haittojen vähentäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

Ehkäisevän päihdetyön koordinaattorin toimen perustaminen ja työntekijän aloittaminen 2.8.21.

Alueellisen ept mallin rakentaminen ja koordinaattorin työnkuvaan liittyvät asiat (Terveystieteiden edistämisen määräraha).

Ikäihmisten osalta luentosarja lääkkeitä, alkoholistia ja päihteistä aloitettu keväällä 2020 Ikäihmisten neuvoston kanssa yhteistyössä.

Rahapelaamisen hanke Yhteispelillä. Ensimmäinen toimintavuosi keskittyi pitkälti ammattilaisten ja paikallistoimijoiden koulutuksiin.

Koulutukset on toteutettu verkossa. Rahapelaajien palvelupolun suunnittelu on aloitettu yhdessä Kymnsoten, kokemusasiantuntijoiden ja hoitotyöntekijöiden kanssa. Webinaari koko Kymenlaakson alueella asuville rahapelaajien läheisille järjestettiin vuoden 2020 lopussa sekä keväällä 2021. Kansalaisten tietoisuutta rahapelaamisesta ja rahapeliongelmista pyritään lisäämään vuoden 2021 aikana. Kaakkois-Suomen Sininauha aloitti toukokuussa -21 matalan kynnyksen Tiltti- toiminnan rahapelaajille tai heidän läheisilleen vuoroviikoin Kotkassa ja Haminassa. Kotkan Monikulttuurikeskus Myllyn henkilöstölle järjestetty Pelineuvola; Kotkan ja Kouvolan 2. asteen oppilaitoksissa työskenteleville kuraattoreille, psykologeille ja muille aiheesta kiinnostuneille suunnattu verkkokoulutus.

Huomioitavaa:

Tulevaisuuden lastensuojelu -hanke

KOTKA

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 2. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus terveellisiin elintapoihin ja hyvään mielenterveyteen

TAVOITE 1: Terveellisten ravinto- ja liikuntatottumusten edistäminen

TAVOITE 2: Painonhallinta ja 2-tyypin diabeteksen vähentäminen

TAVOITE 3: Muistisairauksien ilmaantuvuuden väheneminen

TAVOITE 4: Mielen hyvinvoinnin edistäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET: Alueellinen elintapaneuvonnan kehittämistyöryhmä -> alueellisen elintapaneuvonnan palvelutarjottimen suunnittelussa mukana. Vuoden 2021 alussa toteutettiin Kymijoen ravintopalveluissa ruokalistauudistus, jossa ruokien toistuvuus ja sijoittelu ruokalistalla uudistui erityisesti varhaiskasvatuksessa. Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä päätti kokeilla maksuttoman aamupuuron tarjoamista opiskelijoille vuonna 2020.

Kotkan kaupunki liittyi valtakunnalliseen Liikkuva varhaiskasvatus –ohjelmaan. Liikkavastaava –verkosto toimii varhaiskasvatuksessa.

Monikulttuurinen toimintakeskus Myllyn Kotkas liikuttaa yhes –hanke tarjosi viikoittain toistuvia kaikille avoimia ja maksuttomia liikuntaryhmiä. Kävijöitä ryhmissä yhteensä 2752.

Liikuntaneuvonnan osalta käynnistyi yhteistyö Kymsoten kanssa uuden alueellisen prosessimallin luomiseksi sekä lasten fysioterapeuttien läheteiden tekeminen fysioterapian jälkeiseen liikuntaneuvontaan. Yhteistyöstä perhevalmennuksen ja työelämäpalveluiden kanssa on sovittu. Sovelletun liikunnan ryhmiin osallistui 3430 henkilöä.

Järjestöyhteistyönä Sydänyhdistys on järjestänyt 11 liikuntaryhmää, joissa käyntejä 4100. Erityisuintikortteja myönnetty 127 henkilölle. VIP-kortteja jaettiin 446:lle pitkäaikaistyöttömille (käyntikertoja 2623). Puisto, piha- ja parvekejumbissa vuonna 2020 oli yli 4000 käyntiä, rollajumppa uutena jumppana kesästä 2021 alkaen. Puistojumppien päätöstilaisuus syksyllä 2020 oli menestys (osallistujia yli 200).

Ikäihmisten ennaltaehkäisevät liikuntaryhmät toteutuivat säännöllisesti. Keski-ikä kuntosaliryhmissä 85v. Yhteistyö kaupungin liikunnanohjauksen, KaatumisSeulan ja omaishoidon kanssa on tiivistä. KaatumisSeulan toiminta oli suljettuna 18.3-10.8., mutta tästä huolimatta asiakkaita oli 287.

Kotkan Seudun Diabetes ry on mukana Kymenlaakson sote-maakuntaverkostossa. Työskentely diabetespotilaan palvelupolun mallinnuksessa on alkanut. Kymenlaakson muistiluotsi postitti 136 kirjettä Kotkan ryhmäläisille ja soitti Mitä kuuluu? –puheluita 219 kappaletta.

Mielessä tuulee –viikko järjestettiin v. 2020 kolmannen kerran. Erilaisia tapahtumia oli järjestämässä laaja toimijaverkosto.

Huomioitavaa:

Kotkan uimahalleissa oli vuonna 2020 yhteensä 240 000 kävijää uimahallien suluista huolimatta. Rikspöytä Väinö lahjoitettiin Kymsoten ikäihmisten palveluiden käyttöön.

Etäopetuksen aikana toteutettiin ruuan sekä ateriapakettien jakelu (huomioitiin myös erityisruokavaliot). Seurakunnan Meijän keittiössä oli yhteensä 1521 ruokailijaa sekä arkiruokailuissa 2621 ruokailijaa (kokoontumisajat 15.1.-13.3. sekä 2.9.-14.10.20). Etämuistikahvilat, WhatsApp –ryhmien perustaminen muistiryhmien kanssa. Puhelindigineuvonta Viikarin kevätulun aikana. Kotona täälläkin –hanke tavoitti noin 200 ikääntyvää maahanmuuttajaa. Koskipuisto valmistui ja täydentää Kotkan rakennettujen puistojen sarjaa.

KOTKA

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 3. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää turvallista arkea terveellisessä ympäristössä

TAVOITE 1: Tapaturmien ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy

TAVOITE 2: Syrjäytymisen ehkäisy

TAVOITE 3: Ympäristöterveyden edistäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

Ensi- ja turvakotiyhdistys auttoi vuoden 2020 aikana 267 lasta ja 611 aikuista. Puhelin ja sähköpostineuvontaa annettiin 1953 kertaa ja chatissa käytiin 385 keskustelua. Pysäkiltä lähisuhdeväkivaltaan haki apua 67 kotkalaista henkilöä.

Kakspy ry:n huolipuhelimeen 3-6/20 yhteensä 100 puhelua. Yksilöllistä keskusteluapua ja tukea sekä kohtaamistoimintaa ja klubitalotoimintaa järjestetty, vanhempien vertaisryhmä, joilla huolta nuoren mielenterveydestä tai päihteidenkäytöstä, Voikukkia vertaistoimintaa sijoitettujen lasten vanhemmille, Irti läheisriippuvuudesta –ryhmätoimintaa, Miesten ilta, Äitien voimavararyhmä.

70 vuotta täyttävien kotkalaisten hyvinvointipäiviä ei voitu järjestää aiempien vuosien tapaan. Heille lähetettiin kaupunginjohtajan kirje, lippu Merikeskus Vellamon näyttelyihin sekä lounaslippu. Jäämistövaroista käytettiin 31 000 euroa ikäihmisten virkistystoimintaan. Lisäksi tilavuokria avustettiin 56 000 euron edestä. Liikkuva nuorisotyö Wauton toimintailloissa kohdattu 1687 nuorta sekä Sekaisin chatissa 134 nuorta. Kirjastojen virtuaalitapahtumien tuotanto käynnistyi. Kotkan kaupunginteatterin ja Kotkan nuorisoteatterin yhteistyönä tehty Lasse-Maijan esitys toteutettiin koronaepävarmuudesta huolimatta.

Vuonna 2020 vahvistui Kotkan keskusta-alueella seitsemän julkisomisteisen rakennuksen suojelu. Karhulan keskustan yleiskaavaluonnos valmistui. Pyöräliikenteen kehittämissuunnitelma hyväksyttiin. Kantasataman/Xamkin kampuksen suunnittelutyö aloitettiin.

Huomioitavaa:

Kokemusasiantuntijuuden uudet työmuodot koronan myötä. Varhaiskasvatuksessa 6 kielimentoria Covid19 avustuksen turvin. Väkipalfoorumi!

KOTKA

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 4. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus merkitykselliseen elämään

TAVOITE 1: Eri-ikäiset asukkaat innostuvat osallistumaan ja vaikuttamaan omaan, yhteisönsä ja ympäristönsä hyvinvointiin

TAVOITE 2: Kymenlaakson alueen eri toimijat mahdollistavat yhdessä asukkaiden kanssa paikallisen toiminnan ja saumattoman yhteisen tekemisen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

Kotkan ensimmäinen osallisuusohjelma vuosille 2021-2025 hyväksyttiin valtuustossa joulukuussa 2020. Osallisuusohjelma pohjautuu syksyllä 2019 tehtyyn osallisuuskyselyyn sekä laajaan vuorovaikutukseen. Osallisuuskyselyn tuloksia ja osallisuusohjelman luonnosta käsiteltiin yhteensä 22 tilaisuudessa. Osallistuvan budjetoinnin ensimmäinen kokeilu toteutettiin kevään 2021 aikana. Kotkalaiset jättivät 300 ideaa, joista työpajoissa jatkojalostettiin yhteistoiminnallisesti yhteensä 33 äänestyselhdotusta neljälle alueelle (Kotkansaari ja Hovinsaari-Länsi-Kotka-Koko Kotka (sis. saariston). Kesäkuussa lähes 2 200 äänestäjää antoi 11 069 ääntä. Jokaisen alueen ehdotuksista toteutetaan järjestyksessä eniten ääniä saaneet sen mukaan, jotka mahtuvat alueen budjettiin. Äänestämään pystyi joko sähköisesti tai paperilomakkeella kirjastoissa ja asiakaspalvelupiste Ruorissa. Äänestämään pääsivät yli 12-vuotiaat kotkalaiset. Kotkan kestävän liikkumisen ohjelmaan kytkeytyvä Kotkan upean elinympäristön asukasraati aloitti toimintansa keväällä 2021. Unicefin lapsiystävällinen kunta -prosessin aloittaminen yhdenvertaisuus-teeman vastuualueittaisella käsittelyllä ja lasten ääntä kuullen dialogimenetelmän avulla. Työ jatkuu seuraavaksi lasten osallisuuden kartoituksella. Kaupunki järjesti keväällä 2020 asiointipalvelua yli 70-vuotiaille kotkalaisille. Asiointipalvelua tarjottiin viikoittain 150-200 kertaa ja asiakkaita oli kaikkiaan 257 koko aikana. Vapaaehtoistoiminta ja järjestöyhteistyö kuuluvat olennaisena osana osallisuuden edistämiseen ja yhteistyötä on tehty koronapandemian rajoitukset huomioiden. Vapaaehtoistyö on kehittynyt entistä verkostoituneemmaksi ja tämä mahdollisti mm. syksyllä 2020 valtakunnallisen vapaaehtoistoiminnan seminaarin järjestämisen Kotkassa yhteistyössä Kansalaisareenan kanssa. Seminaari toteutettiin webinaarina ja osallistujia oli noin 100 eri puolilta Suomea. Järjestöjen ja yhdistysten tukeminen näkyy avustusten lisäksi esim. Kumppanuustalo Viikarin toiminnan tukemisena.

Huomioitavaa:

Yksinyrittäjien tukea myönnettiin 360 kotkalaiselle yksinyrittäjälle yhteensä 720 000 euroa. Ikäihmisten alueellisen hyvinvointisuunnitelman valmistuminen.

Kouvolan kaupunki:

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 1. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää päihteetöntä elämää ja saada tukea siihen

TAVOITE 1: Alkoholin kulutuksen ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 2: Savuton Kymenlaakso 2030

TAVOITE 3: Muiden päihteiden käytön ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 4: Rahapelaamiseen liittyvien haittojen vähentäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

Tavoitteet 1 ja 2

- Kouvoolalaisissa kouluissa on otettu käyttöön Ehkäisevän päihdetyön Käsikirja
- Nuorten päihdekeskustelu -malli toimii Kouvolaissa
- Nuorten humalajuomiseen puututaan nuorten suosimien tapahtumien yhteydessä –nuorisopalvelujen jalkautuminen
- Ehkäisevän päihdetyön viikolla on vuosittain nostettu esiin työikäisten alkoholin käyttöön liittyviä asioita, huomioitu ikäihmisten ikäerityiseen päihteidenkäyttöön liittyvät asiat sekä koulutettu sote-ammattilaisia sekä kunnan työntekijöitä osaamisen vahvistamiseksi.
- Terveysasemapalavereissa on keskusteltu yhdessä Kymsoten kanssa Audit-kyselyjen tärkeydestä ja puheeksioton merkityksestä.
- Vuosittain toteutettava Älä Välitä – kampanja, jossa useissa kouvoolalaisissa vähittäismyyntipaikoissa muistutetaan alaikäisille alkoholin myynnistä ja välittämisestä.
- Viranomaisyhteistyö Telebaarin ja Kuusankosken häiriökäyttäytymisen osalta
- Tehty OttoMitta ravintolassa –kampanja Kouvolan ravintoloihin ja yökerhoihin
- Kouvolan kouluissa on yhteinen nikotiini tuotteisiin liittyvä puuttumismalli
- Oppilaitoksissa ja yläkoulussa on otettu käyttöön Versus-hankkeen (vertaisuskomusten, pelillisyyden ja kuvallisuuden vaikutukset nuorten tupakkatuotteiden käytön ehkäisyssä) pelit

Huomioitavaa:

Alkoholin myynti kasvoi Kouvolaissa 2019-2020. Myynnin kasvua voi selittää koronapandemiasta johtuneet liikkumisrajoitukset. Työikäisten alkoholin liikakäyttö ei Kouvolaissa lisääntynyt ensimmäisen koronavuoden aikana, mutta on silti suurempaa kuin Suomessa keskimäärin. Huomioitavaa on miesten merkittävästi naisia suurempi osuus alkoholin liikakäytössä Kouvolaissa. Ikääntyneiden alkoholin liikakäyttö lisääntyi Kouvolaissa 2020 -erityisesti miehillä.

Kouvolan kaupunki:

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 1. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää päihteetöntä elämää ja saada tukea siihen

TAVOITE 1: Alkoholin kulutuksen ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 2: Savuton Kymenlaakso 2030

TAVOITE 3: Muiden päihteiden käytön ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 4: Rahapelaamiseen liittyvien haittojen vähentäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

Tavoitteet 3 ja 4

- Yhteiset päihdelinjaukset koko kaupungin alle 18-vuotiaiden harrastustoiminnoissa.
- Kouvolassa on aloitettu #menestynuuskatta yhteistyö urheiluseurojen kanssa, tavoitteena nuuskan käytön väheneminen ja siihen puuttuminen junioriurheilussa. #menestynuuskatta -kyselyt juniorijoukkueille ja toimihenkilöille tehtiin vuosina 2019 ja 2020.
- Kouvolan yläkouluihin on koulutettu nuuska-agentti ohjaajia (mm. opettajia, terveydenhoitajia, koulunuorisotyöntekijöitä).
- Nuorisopalveluiden asiantuntijat ovat pitäneet päihdekasvatusoppitunteja sekä vanhempainiltoja 8. luokkalaisille ja toisen asteen 1. luokan opiskelijoille.
- Kouvolan Seudun Ammattiopisto on laatinut päihdesuunnitelman, joka on käyty läpi ryhmätasolla
- Nuorille ja vanhemmille on tarjottu erilaisia huumausainetietoisuuteen liittyviä teemapäiviä ja -viikkoja
- Nuorisopalveluiden henkilöstö on saanut koulutusta kannabiksen puheeksiottoon.
- Huumeiden käyttäjien läheistenryhmät toimivat Kouvolassa
- Kouvolan kaupunki tukee päihteetöntä elämää useilla maksuttomilla vapaa-ajan palveluilla. Palveluista on koottu juliste, jota on jaettu eri toimipisteisiin ja kolmannelle sektorille.

Huomioitavaa:

Pitkän koronajakson vaikutukset lasten ja nuorten hyvinvointiin on tunnistettu, ja tukea on kohdennettava erityisesti niille oppilaille, joilla on ongelmia koulussa tai arjessa. Juurisyinä esimerkiksi päihteiden käyttöön ilmenee usein ongelmia mm mielenterveydessä ja osallisuuden kokemuksessa.

Kouvolan kaupunki

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 2. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus terveellisiin elintapoihin ja hyvään mielenterveyteen

TAVOITE 1: Terveellisten ravinto- ja liikuntatottumusten edistäminen

TAVOITE 2: Painonhallinta ja 2-tyyppin diabeteksen vähentäminen

TAVOITE 3: Muistisairauksien ilmaantuvuuden väheneminen

TAVOITE 4: Mielen hyvinvoinnin edistäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

Tavoitteet 1, 2 ja 3

- Kouvolaan rakennettu oma MOVE-malli, johon sisältyy koulupäivän rakenteen muutokset, opettajien koulutukset, liikunnallisten kerhotoimintojen lisääminen koulupäivän yhteyteen ja aktiivisuusmittarit, joiden avulla lasten on helpompi havainnoida päivän aikaista aktiivisuutta
- Liikkuva opiskelu –toiminta lukioissa ja ammatillisessa oppilaitoksessa: hankittu liikuntavälineitä, älykelloja, muistutettu taukoliikunnasta ja istumisen tauottamisesta, myös personal trainer –palveluita on aloitettu ja lukiossa käynnistyi liikuntatutor- toiminta
- Vuonna 2020 ohjattua liikuntaa alettiin toteuttamaan myös etäpalveluna hyödyntäen Teams –sovellusta. Uimahalleihin hankittiin pienet näytöt, joiden kautta asiakas pystyi oman aikataulun mukaan jumppaamaan virtuaaliohjatusti.
- Työmatkapyöräilykampanjat työyhteisöille
- Ohjatun liikunnan lisäksi panostettu liikunnan monipuoliseen viestintään somessa ja terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien tavoittamiseen
- Maksutonta liikuntaneuvontaa tarjottu kaikille ikäryhmille. Liikuntaneuvonnassa huomioidaan myös keskeiset ravitsemukselliset ohjeet, mm. riittävä kasvien käyttö.
- Koulujen ruokalistojen pohjana käytetään Syödään ja opitaan yhdessä- kouluruokasuosituksia
- Mukana maakunnallisessa elintapaneuvonnan pilotoinnissa ja kehittämistyöryhmässä kehittämässä elintapaneuvonnan palvelutarjotinta
- Ikääntyneille tarjolla runsaasti liikuntaryhmiä, ja ikääntyneiden liikunnan vertaisohjaajien kouluttaminen systemaattista
- Elintapoihin vaikuttaminen muistisairauksien ehkäisemiseksi (esim liikunta, ravitsemus), joihin liittyvät toimenpiteitä on tässä esitetty
- Kymenlaakson Muistiluotsin ohjaus ja neuvonta sekä vertaistukiryhmät toimivat Kouvola. Muistiluotsin Muistikahvilat eri puolilla Kouvola kokoontuivat yhteensä 24 kertaa, käyntikertoja 198. Lisäksi järjestettiin 5 etämuistikahvilaa, osallistumiskertoja oli 15.

Huomioitavaa:

Koronaepidemian vaikutuksesta liikuntapalveluissa kehitettiin nopeasti erilaisia digitaalisia palveluja: liikuntaryhmiä Teamsin kautta, virtuaalisten jumppien toteutus uimahalleissa, kotijumppaohjeita ikäihmisten kauppakasseihin, Mitä kuuluu? –soittoihin osallistuminen. Luontopolkujen markkinointia tehostettiin.

Kouvolan kaupunki

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 2. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus terveellisiin elintapoihin ja hyvään mielenterveyteen

TAVOITE 1: Terveellisten ravinto- ja liikuntatottumusten edistäminen

TAVOITE 2: Painonhallinta ja 2-tyyppin diabeteksen vähentäminen

TAVOITE 3: Muistisairauksien ilmaantuvuuden väheneminen

TAVOITE 4: Mielen hyvinvoinnin edistäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

Tavoite 4

- Lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin edistämiseksi on perusopetuksessa, lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa resursoitu psykososiaaliseen oppilashuoltotyöhön ja sitä on kehitetty johdonmukaisesti. Yhteistyötä tehty perheiden, huoltajien ja eri toimijoiden kanssa. Psykiatriset sairaanhoitajat ovat osa koulun oppilashuoltoa.
- Varhaiskasvatuksessa lapsia ja perheitä tuettu vahvistamalla henkilöstön osaamista konsultaation ja työnohjauksen avulla. Lisäksi varhaiskasvatukseen palkattiin neljä kasvatustutoria tekemään työtä yhdessä päiväkotien henkilökunnan kanssa sekä lapsiryhmien ohjaamiseen (koronatuki).
- Perusopetukseen palkattiin 20 tuntiopettajaa, 23 koulunkäynninohjaajaa sekä 20 kasvatustutoria (koronatuki).
- Lukioissa on tarjottu yksilöllisiä opintopolkuja ja tukea suorittaa opinnot eri tavoin esimerkiksi koejärjestelyiden muodossa
- Etsivä nuorisotyö antanut yksilöohjausta ja tukea alle 29-vuotiaille nuorille aikuisille erilaisissa nivelvaiheissa, kuten työttömäksi jäätyä.
- Luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutukset mielen hyvinvoinnin edistämiseksi on tunnustettu, ja luontoympäristön saavutettavuuden parantamiseksi on käynnistetty hankkeita (Mennään metsään, Ratamon terveysmetsä ym.), ja uusia ulkoilureittejä on rakennettu kaupungissa.
- Kaupunki käynnisti heti korona-pandemian alussa yli 70-vuotiaiden kauppa- ja apteekkiasioinnin avun ja kaikille 80 vuotta täyttäneille toteutettiin Mitä kuuluu? – soitot. Kauppakassien mukana ikäihmisille lähetettiin mm. Kevättervehdys-lehtinen, jumppaohjeita ja lasten askartelema kortteja.
- Keskustelu- ja neuvontapuhelin on jatkanut toimintaa koko ajan ja jatkaa edelleen
- Korona-aikana kehitettiin runsaasti digitaalisia palveluita mm kulttuurissa ja liikunnassa palvelujen saavutettavuuden turvaamiseksi ja yksinäisyyden vähentämiseksi. Samalla käynnistettiin digituen tehostaminen.

Huomioitavaa:

Korona-aika on aiheuttanut haasteita erityisesti mielen hyvinvoinnissa. Kaupungin Hyvinvointikyselyssä 2020 eri ikäiset kuntalaiset toivat esille ahdistuneisuuden, stressin ja pelon tunteita sekä mielenterveyden heikkenemistä –haasteista raportoivat eniten nuoret ja nuoret aikuiset. Pitkäjänteistä yhteistyötä sekä moniammatillisesti että järjestöjen kanssa tarvitaan korona-ajan vaikutuksista toipumiseen.

Kouvolan kaupunki

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 3. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää turvallista arkea terveellisessä ympäristössä

TAVOITE 1: Tapaturmien ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy

TAVOITE 2: Syrjäytymisen ehkäisy

TAVOITE 3: Ympäristöterveyden edistäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

Tavoite 1

- Kouluissa ja varhaiskasvatuksessa on käytössä TAPE tapaturmien seurantaohjelma, joka luo pohjaa ennaltaehkäisevälle työlle
- Koulujen alkamispäivän suojatiepäivystystempaus toteutui lähes kaikilla kouluilla 2020 ja 2021
- Heijastinten jakamistempaus valtakunnallisena tapaturmapäivänä, kampanja myös kouluilla, varhaiskasvatuksessa sekä aluetoimikunnissa
- Pedanettiin koottiin varhaiskasvatukseen ja kouluille suunnattua aineistopankkia tapaturmien ehkäisyn puheeksiottoon (linkkejä, tehtäviä, teemoja)
- Ikäihmisille suunnattu tapaturmien ehkäisyn iltapäivä, jossa luento kaatumisten ehkäisystä, liukusteiden jakaminen
- Vuonna 2020 perustettiin monialainen, maakunnallinen Väkivaltatyön foorumi, jonka tehtävä on edistää perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyötä Kymenlaaksossa. Kouvola on mukana foorumissa.

Tavoite 2

- Perusopetuksessa Kiva-koulun toiminta on laajaa ja kattavaa kiusaamisen ehkäisemiseksi
- 4.-5 ja 8.-9. luokkien oppilaille sosiaalisia taitoja ja tunnetaitoja opetetaan kouluissa osana hyvinvointioppimisen suunnitelmaa
- Koulunuorisotyön toiminta kouluilla ja nuorisotyön jalkautuva toiminta kaupungilla syrjäytymisen ehkäisemiseksi
- Etsivä nuorisotyö tarjosi 184 nuorelle vuonna 2020 ohjausta ja tukea toimeentuloon, mielenterveyteen ja asumiseen liittyviin palveluihin, ilmoittautuminen työttömäksi työnhakijaksi / virastoasioissa, keskustelutukea, tukea opiskeluissa ja raha-asioissa, tukea työhaussa
- KSAO:n opintotukipaja Duunipaja koulutuksen keskeyttämisen ehkäisyssä, lisäksi Kouvolan Ohjaamon yksilöllinen, tilanteeseen sopiva tuki ja ohjaus
- Kouvolassa on kehitetty matalan kynnyksen yhteisötiloja ja kohtaamispaikkoja ehkäisemään yksinäisyyttä ja syrjäytymistä; esimerkiksi Elimäen Pulju, Jaalan yhteisötila ja pääkirjaston kohtaamispaikan suunnitelma
- Aluetoiminnan osallistavat talkoot ja hankkeet
- Mitä kuuluu? –soitot kaikille 80 vuotta täyttäneille sekä kauppa- ja asiointiapu yli 70-vuotiaille v.2020
- Perustettiin monialainen Asunnottomuustyöryhmä etsimään vastauksia asunnottomien ja vähävaraisten ongelmakohtiin ja juurisyihin

Huomioitavaa: Koronaepidemian alkuvaiheessa tehtiin Mitä kuuluu? –soittoja Kouvolassa n. 4500 kpl, ja joistakin tehtiin huoli-ilmoitukset Kymsotelle. Asiointiavussa palveltiin 240 yli 70 –vuotiasta kuntalaista. Kokemuksia hyödynnetään mm vapaaehtoistyön toimintamallin valmistelussa.

Kouvolan kaupunki

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 3. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää turvallista arkea terveellisessä ympäristössä

TAVOITE 1: Tapaturmien ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy

TAVOITE 2: Syrjäytymisen ehkäisy

TAVOITE 3: Ympäristöterveyden edistäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

Tavoite 3

- Hiilineutraalisuustoimet: kaupungin rakennusten energiatehokkuutta parannettu ja öljylämmityksen osuutta kaupungin rakennuksissa vähennetty. Kaukolämmön tuotantoa lisätty ja sillä korvattu fossiilisia polttoaineita.
- Ympäristökasvatuksen osuutta vahvistettu varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa
- Kouvolan kaupungin Kävelyn ja pyöräilyn edistämissuunnitelma on valmistunut. Suunnitelmassa esitetään toimenpiteitä, joiden avulla kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita pyritään parantamaan sekä lisäämään näiden kulkutapaosuutta erityisesti lyhyemmillä matkoilla yksityisautoilun sijaan.
- Kaupunki ostaa kaupunkipyöräjärjestelmän palveluna vuosittain
- Toiminnallisia viheralueita (puistomaisia alueita, joissa on oleskelun lisäksi välineitä leikkimiseen ja liikkumiseen) on kehitetty Kouvolassa niin, että vuoden 2021 loppuun mennessä kaikkien toiminnallisten viheralueiden määrä Kouvolan taajama-alueilla on 138 kpl, sisältäen leikkipaikat, muut puistoissa olevat ulkokuntoilupisteet sekä liikennepuiston.
- Luontoympäristön saavutettavuuden parantamiseksi on käynnistetty hankkeita (Mennään metsään, Ratamon terveismetsä ym.), joissa mm ikäihmiset huomioidaan.
- Uusia ulkoilureittejä on rakennettu kaupungissa, esim. Kymijoen rantareitti (Alakylän luontopolku, Niskala/Rantakulma, Lamminrannan reitti ym.), joista osa on esteetöntä. Aluetoimikunnat ovat kunnostaneet talkoilla eri toimijoiden kanssa joitakin luontopolkuja sekä tehneet Valkealan uimarannan, Inkeröisten rantapuiston ja Korian portaiden kunnostukset. Alakylään on rakennettu laavu ja lasten liikennepuistoa on kunnostettu.
- Päiväkotien ja koulujen pihoja on viherrytetty luontokosketuksen lisäämiseksi: Sitra lab –hankkeessa kolmen koulun ja kolmen päiväkodin pihaan kylvettiin monimuotoisuutta lisäävää kasvilajistoa. Pihoihin tuotiin puupöllejä hyödynnettäviksi.

Huomioitavaa:

Korona-aikana luontoympäristön hyvinvointivaikutukset on tunnistettu, ja luontoympäristön merkitys koronasta toipumisessa sekä mielen hyvinvoinnissa on noussut esille myös asukaskyselyiden kautta.

Kouvolan kaupunki

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 4. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus merkitykselliseen elämään

TAVOITE 1: Eri-ikäiset asukkaat innostuvat osallistumaan ja vaikuttamaan omaan, yhteisönsä ja ympäristönsä hyvinvointiin

TAVOITE 2: Kymenlaakson alueen eri toimijat mahdollistavat yhdessä asukkaiden kanssa paikallisen toiminnan ja saumattoman yhteisen tekemisen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

Tavoite 1

- Koulujen yhteisöllinen oppilashuoltotyö ja kouluissa tehtävät ryhmäyttämiset osallisuuden lisäämiseksi
- Työelämäkokeilut arjen hallinnassa haasteita kokeville nuorille (Etsivän nuorisotyön yhteistyö työpajojen, yhdistysten ja yritysten kanssa työelämävalmiuksien parantamiseksi)
- Ohjaamon kautta järjestetty työnantajia ja työnhakijoita kohtauttavia työnhakutapahtumia nuorille (Duunitreffit, työpaikkatorstait) useamman kerran vuoden aikana
- Aluetoiminnan osallistavat talkoot ja hankkeet. Aluetoimikunnat tarjoavat asukkaille mahdollisuuden kehittää aluetta, sen toimintaa ja palveluita, demokratiaa ja yrittäjyyttä.
- Kaupunginhallitus linjasi kokouksessaan 17.5.2021, että kaupunki vastaa aluekeskuksiin perustettavien yhteisötilojen kiinteistä kustannuksista ja tarjoaa yhteisötilat aluetoimikunnille, alueen asukkaille, yhdistyksille ja järjestöille maksutta.
- Matalan kynnyksen tilojen/yhteisötilojen tarveselvityksiä on tehty aluetoimikuntien kanssa yhteistyössä, mm. Elimäen Pulju (otettu käyttöön 2020), Jaalan yhteisötila, pääkirjaston kohtaamispaikka.
- Kaupungin palautepalveluun on avattu aluetoiminnan palautepalvelu.
- Asukkaille on järjestetty kuntalaisinfoja ja -tilaisuuksia kaupungin palveluiden kehittämisestä, ja kerätty kehittämisideoita.
- Avattu maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapiste Moona syksyllä 2020 TEM:in rahoittaman hankkeen avulla. Kouvola toimii monialainen osaamistiimi, maahanmuuttoasioiden neuvosto ja vapaaehtois pohjalta toimiva tiedonvaihtoverkosto, joissa käsitellään maahanmuuttoon liittyviä ajankohtaisia asioita.
- Joukkoliikenteen palveluita on kehitetty varsinkin ikäihmisille

Huomioitavaa:

Korona-aikana aluetoiminnan tapahtumia on jouduttu siirtämään myöhemmäksi. Joitakin osallistavia sähköisiä asukastilaisuuksia on järjestetty.

Korona aiheutti lisäpaineita nuorten työkokeilu- ja työpaikkojen saantiin. Etätöihin ohjautuminen ja epidemian aiheuttamat sulku- ja rajoitustoimenpiteet vähensivät nuorten työllistymismahdollisuuksia.

Kouvolan kaupunki

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 4. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus merkitykselliseen elämään

TAVOITE 1: Eri-ikäiset asukkaat innostuvat osallistumaan ja vaikuttamaan omaan, yhteisönsä ja ympäristönsä hyvinvointiin

TAVOITE 2: Kymenlaakson alueen eri toimijat mahdollistavat yhdessä asukkaiden kanssa paikallisen toiminnan ja saumattoman yhteisen tekemisen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

Tavoite 2

- Kouvolan kaupungilla on poikkihallinnollinen osallisuustyöryhmä, jossa osallisuutta on kehitetty. Lisäksi on perustettu alueellinen osallisuustyöryhmä ja osallisuuskoordinaattori on mukana sote-uudistuksen valtakunnallisessa osallisuusryhmässä.
- Kouvolan Osallisuussuunnitelman laatiminen ja siihen osallistaminen on aloitettu osana laajaa hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa. Tavoitteena on osallistamisen toimintamalli.
- Yhdistysinfo.fi –sivustolle on koottu yhdistysten ja järjestöjen toimintaa helposti löydettävään muotoon.
- Järjestöyhteistyömalli on valmistunut Kouvolaan. Mallin tavoitteena on tuoda kootusti esille kaupungin ja järjestöjen yhteistoiminnan pelisäännöt sekä kaupungin tarjoaman tuen periaatteet.
- Vapaaehtoistyömallin laatiminen on aloitettu, työpajat mallista toteutetaan syksyllä 2021
- Aluetoimikuntien yhteistyö ja verkostoituminen paikallisten yrittäjäjärjestöjen, yhdistysten sekä muiden toimijoiden kanssa.
- Alueiden yhteistyötä on lisätty aluetoimikuntien puheenjohtajien yhteiskokouksilla ja yhteistyöhankkeilla, esim. eri alueiden robotiikkakerhot ja auringonkukkapellot.
- Kouvolaan perustettiin Kymenlaakson Digituki-hankkeen yhteydessä eri toimijoista koostuva digitukiverkosto, jonka kautta digiosaamisen lisäämiseen ja digipalvelujen saavutettavuuteen panostetaan tulevaisuudessa yhä enemmän.
- Kouvolan Digituki-verkkosivut avattu
- Perustettiin ilkivaltatyöryhmä häiriökäyttäytymisen ehkäisemiseksi Kuusankosken kirjastossa

Huomioitavaa:

Koronaepidemian vaikutuksena on esille noussut suuri digiosaamisen lisäämisen ja digituen tarve eri väestöryhmissä, mm. ikäihmisten kohdalla. Osallistuminen palveluihin ja tapahtumiin on tapahtunut korona-aikana sähköisesti, mikä aiheuttaa syrjäytymistä ja eriarvoisuutta mikäli taitoja ja tarvittavia laitteita ei ole.

Virolahti, Miehikkälä

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 1. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää päihteetöntä elämää ja saada tukea siihen

TAVOITE 1: Alkoholin kulutuksen ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 2: Savuton Kymenlaakso 2030

TAVOITE 3: Muiden päihteiden käytön ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 4: Rahapelaamiseen liittyvien haittojen vähentäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

- Kantti kestää -tapahtuma keväisin Kaakon kaksikossa (Miehikkälän ja Virolahden 6. -luokkalaiset)
- Kymenlaakson Ehkäisevän päihdetyön mallia työstetään Socomin hanketyön avulla
- Matalan kynnyksen kohtaamispaikat kehittämistyön alla
- Osallistumalla koulutuksiin saatu tieto- taitoa puheeksi ottamiseen
- Turvaverkkojen vahvistaminen hyödyntäen 3-sektorin ammattitaitoa ja osaamista
- Savuton Kaakon kaksikko 1.2.2017 lähtien

Huomioitavaa:

Esim. koronaepidemian (Covid -19) vaikutukset.

- Nuoria on entistä enemmän psykiatrian ja päihdepalveluiden piirissä
- Erityisen tuen tarve Kaakon kaksikon oppilailla on lisääntynyt koronakriisin aikana
- Laajoja terveystarkastuksia, joihin sisältyy päihde- ja mielenterveyskyselyt, ei ole tehty oppilaille (5.-luokkalaiset ja 8.-luokkalaiset) vuosina 2019 ja 2020
- Päihde- ja mielenterveyspalveluiden resursoinnissa puutteita
- Koronakriisi on siirtänyt ihmisiä nettipelaamiseen, kun peliautomaatit ovat olleet kiinni

Virolahti, Miehikkälä

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 2. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus terveellisiin elintapoihin ja hyvään mielenterveyteen

TAVOITE 1: Terveellisten ravinto- ja liikuntatottumusten edistäminen

TAVOITE 2: Painonhallinta ja 2-tyyppin diabeteksen vähentäminen

TAVOITE 3: Muistisairauksien ilmaantuvuuden väheneminen

TAVOITE 4: Mielen hyvinvoinnin edistäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET

- Yhdyspintojen luominen elintapaneuvonnassa muihin terveydenhuollon palveluihin (mm. miepä). Aloitettu alueellisen elintapaohjauksen palvelutarjottimen koonti.
- Liikuntaneuvonnan toimintamuotoja kehitetty edelleen.
- Uusien mahdollisuuksien kartoittaminen aloitettu kotona asuvien osallistamiseen ja kulttuurielämysten saavuttamiseen.
- Koulujen nykyisen kerhotoiminnan ja harrastamisen Suomen mallin nivouttaminen yhteen.
- Koulukuraattoritoimintaan lisätty resursseja.

Huomioitavaa:

- Koulukiusaamisen huomioiminen.

Virolahti, Miehikkälä

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 3. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää turvallista arkea terveellisessä ympäristössä

TAVOITE 1: Tapaturmien ja lähisuuhdeväkivallan ehkäisy

TAVOITE 2: Syrjäytymisen ehkäisy

TAVOITE 3: Ympäristöterveyden edistäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

- Palokunta ja ambulanssi –palvelut lähellä
- Lähiliikuntapaikat kouluilla ja palvelukodeilla ja koulujen peliareenat
- Luontoliikuntapaikat, Salpalinjapolku, esteettömät puistot
- Vesillä liikkumisen turvallisuutta on lisätty
- Nuorisovaltuustot ja vanhus- ja vammaisneuvostot vaikutuskanavina
- Nuokkarit nuorten kohtaamispaikkana
- Digitutortoiminta
- Sisäilmaongelmaisten rakennusten korjaaminen ja käytöstä poistettujen rakennusten purkaminen

Huomioitavaa:

- Yhteistyö ja tiedonkulku ELY-keskuksen kanssa on tärkeää, esim. sorateiden kunto ja kunnossapito ja katujen valaistus

Tulossa:

- Päiväkodin lähiliikuntapaikka, Miehikkälän kevyen liikenteen väylä kirkonkylän hautausmaan ympäristöön, Katujen peruskorjaus ja Turvakymppi- koulutus

Virolahti, Miehikkälä

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 4. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus merkitykselliseen elämään

TAVOITE 1: Eri-ikäiset asukkaat innostuvat osallistumaan ja vaikuttamaan omaan, yhteisönsä ja ympäristönsä hyvinvointiin

TAVOITE 2: Kymenlaakson alueen eri toimijat mahdollistavat yhdessä asukkaiden kanssa paikallisen toiminnan ja saumattoman yhteisen tekemisen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

- Avoin tiedottaminen ja markkinointi (asukkaat / verkostot)
- Asukkaiden mukaanotto suunnitteluun ja kehittämiseen.
- Kumppanuussopimukset voimassa MLL:n Kymen piiri ry:n ja Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys ry:n kanssa Kymsoten kautta sekä Ite- ja yhdessä –toiminnan kanssa sivistys- ja hyvinvointilautakunnan kautta.
- Kuntien talousarvioon varattu vuosittain määrärahat nuorisovaltuustojen ja vanhus- ja vammaisneuvostojen toimintaan.
- Yhdistysten toimintaa tukevat avustusjärjestelmät
- Alueellisesti toimivat nuorisotyön Svoima –ryhmä ja lasten kulttuurin Koppa –verkosto.
- Kymsote -yhteistyö

Huomioitavaa:

- Työnjaon selkeyttäminen kunnan ja kymsoten välillä, yhteystiedot selkeästi esille että saadaan yhteistyö sujumaan saumattomasti.
- Asukkaiden mukaanotto suunnitteluun ja kehittämiseen.
- Palveluiden saavutettavuus haja-asutusalueilla.

PYHTÄÄ

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 1. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää päihteetöntä elämää ja saada tukea siihen

TAVOITE 1: Alkoholin kulutuksen ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 2: Savuton Kymenlaakso 2030

TAVOITE 3: Muiden päihteiden käytön ja käyttöön liittyvien haittojen vähentäminen

TAVOITE 4: Rahapelaamiseen liittyvien haittojen vähentäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

- Savuton kunta hyväksytty Pyhtään kunnanhallituksessa- menossa valtuustoon
- Päihdevalistuksen suunnitelma koululaisille tehty ja toteutus alkaa 2021

Huomioitavaa:

Alkoholin kulutuksen käyrät nousussa viime vuonna - Korona-ajan vaikutukset.

PYHTÄÄ

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 2. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus terveellisiin elintapoihin ja hyvään mielenterveyteen

TAVOITE 1: Terveellisten ravinto- ja liikuntatottumusten edistäminen

TAVOITE 2: Painonhallinta ja 2-tyypin diabeteksen vähentäminen

TAVOITE 3: Muistisairauksien ilmaantuvuuden väheneminen

TAVOITE 4: Mielen hyvinvoinnin edistäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET

- Lasten ja nuorten harrastamisen Suomen malli käynnissä Pyhtäällä
- Liikuntatottumukset varhaiskasvatuksessa
- WorkPower hanke
- YTY-ryhmä kunnassa, toteuttaa iäkkäämpien ihmisten liikuntaa ja muuta toimintaa
- Ulkoilureittejä lisätty

Huomioitavaa:

- Uusia toimintamuotoja, kulttuuriviikot virtuaalisena, metsiin lisätty ulkoilureittejä

PYHTÄÄ

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 3. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus elää turvallista arkea terveellisessä ympäristössä

TAVOITE 1: Tapaturmien ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy

TAVOITE 2: Syrjäytymisen ehkäisy

TAVOITE 3: Ympäristöterveyden edistäminen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

- Virtuaaliset ryhmät, Kymsote
- Puheeksi ottamisen lisääntyminen lähisuhdeväkivallasta, seulamaisten kyselyiden toteuttaminen
- Tapaturmien ennaltaehkäisyä neuvolasta lähtien

- Jätehuollon muutoksista tiedottaminen

Huomioitavaa:

- Perhekeskustoiminta keskeytynyt

PYHTÄÄ

RAPORTOINTI 2020-2021 toimenpiteistä:

PAINOPISTE 4. Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus merkitykselliseen elämään

TAVOITE 1: Eri-ikäiset asukkaat innostuvat osallistumaan ja vaikuttamaan omaan, yhteisönsä ja ympäristönsä hyvinvointiin

TAVOITE 2: Kymenlaakson alueen eri toimijat mahdollistavat yhdessä asukkaiden kanssa paikallisen toiminnan ja saumattoman yhteisen tekemisen

TOTEUTUNEET TOIMENPITEET:

- Pyhtää Taskussa –sovelluksen kehittäminen
- Yhdistysinfo ja järjestöyhteistyön kehittäminen menossa

Huomioitavaa:

- Kyläiltoja ei ole voitu järjestää, koropandemian aikana.